

Vergi oranları üzerine

MART ayı **Gelir Vergisi**'nin, nisan ayı ise **Kurumlar Vergisi**'nin hesaplanıp beyan edildiği aylardır. Vergi mükelleflerinin elde ettikleri net kazançları üzerinden vergi ödemeleri esastır. Ancak net

Cihat
ÇETİNKAYA

kazancın tesbitinde mükelleflerin gelir ve hasılatlarından indirebildikleri veya indiremedikleri harcamaları net kazançlarını doğrudan etkiler. Bunun sonucu olarak vergi kanunlarında yer alan indirim ve istisnalar ile ilgilenmek gerçekçi bir yaklaşımdır. Bu indirim ve istisnalar gelir elde eden kazanç sahiplerinin sosyal ve ekonomik hayatlarını devam

ettirebilmelerinde en önemli faktördür.

Mükellefler iktisadi faaliyetlerinden dolayı elde ettikleri gelirlerini sonuçta içinde buldukları ortamlarda harcamakta ve yaşamlarını devam ettirmeye çalışmaktadırlar. Mükellefin harcama kalemleri yalnızca kazanç elde ettiği faaliyetlerine yönelik değildir. Kendisinin, ailesinin, çocuklarının, okul, giyim, barınma, uyuma, ulaşım ve sosyal aktivitelerine yönelik tüm harcamalarını iktisadi ve ticari faaliyetlerinden elde ettiği gelir ve hasılatlardan karşılamak zorundadır.

Girişimci sermayesi

Ticaret erbabı ve özel girişimci bir ekonomik faaliyette bulunurken, öncelikle yukarıda belirtilen ihtiyaçları için harcayabileceği parasını ve sermaye olarak kullanabileceği her türlü birikimini, herhangi bir sınılamaya tabi tutmadan sermaye olarak ortaya koymaktadır. Çoğu kez bu durum girişimcinin aile fertlerinin emek ve düşünce güçlerini de ortaya koymayı gerektirmektedir.

Tüm bu çabalar neticesinde vergi mevzuatımız maalesef toplumun ve olayların gerisinde kalma talihsizliği yaşamaktadır. Özellikle **Vergi Usul Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanunu**'ndaki kazancın vergilendirilmesini

öngören hükümlerde, mükelleflerin iktisadi ve sosyal yaşamları nedeni ile yapmak zorunda oldukları harcamaları, gelirlerinden indirme ve gider yazma imkanı alabildiğine sınırlandırılmıştır. Bu konuda kısıtlanma ve hayli kısıtlanmalı tutulan vergi mevzuatı net kazancın vergilendirilmesi konusunda aksine son derece bonkör ve yüksek oranlı uygulamalarla sürdürülmektedir. İyi bir vergi mükellefinin ister **Gelir Vergisi**, ister **Kurumlar Vergisi**'ne tabi olsun, iktisadi faaliyetlerinin tamamı kazanç elde etmeye, işlerini geliştirmeye, daha iyi şartlar ve çalışma ortamları hazırlamaya

yöneliktir. Bu nedenle yapmış olduğu tüm harcamaları aslında işiyle ve hayatının idamesiyle doğrudan ilişkilidir. Türkiye'de maalesef **yüzde 25**'den başlayıp, **yüzde 55**'e varan **Gelir Vergisi** oranı, son derece yüksektir. Buna ilave olarak ödenecek verginin **yüzde 50**'si oranında **Geçici Vergi (Peşin Vergi)** ödenmesiyle vergi yükü hayli yüksek bir noktaya tırmanmaktadır. Enflasyonun çok yüksek olduğu ülkemizde yüzbinlerin ve milyonların değeri kalmamış, en küçük boyuttaki bir tüccar dahi milyarlarca bahseder duruma gelmiştir. Milyara bir solukta ulaşılan ortamlarda vergi mevzuatındaki harcamalarda son derece kısıtlı, vergileme de son derece yüksek oran uygulanması nedeniyle vergi kaçırma değil ama vergiden kaçırma en dürüst vergi mükellefinin dahi hedefi haline gelmiştir.

Enflasyon muhasebesi

Vergi kaçırma ve vergiden kaçırma önlemenin birinci yolu, yüksek oranlı vergi uygulamalarının devam ettiği varsayıldığında, mükelleflerin her türlü iktisadi ve sosyal harcamalarının gider olarak kabul edilmesidir. İkinci yol, enflasyon oranlarının yüksekliği dikkate alınarak, iktisadi işletmelerde enflasyon muhasebesi uygulanmasına imkan verilmesidir. Üçüncü yol birçok batı ülkesinde uygulandığı gibi vergi oranının sıfırdan başlatılmasıdır. Bunun siyasi literatürdeki ifadesi asgari kazancın vergi dışı tutulması veya genel indirim imkanlarının mükelleflere tanınmasıdır. Dördüncü yol vergi dilimlerinin yükseltilmesi ve sıfır oranı da dahil olmak üzere başlayan oranların **yüzde 15**'i ile **yüzde 45** arasında tasnif edilmesidir. Beşinci yol ise doğrudan doğruya vergi oranlarının indirilmesidir.

Bu seçenekleri daha da artırmak mümkündür. Bir bakışta akla gelen bu seçenekler vergiden kaçırmanın çok yüksek olduğu ülkemizde hadisenin kaynağının yüksek vergi oranları olmasından dolayıdır. Dünyanın hiçbir yerine giderleri ve harcamaları alabildiğine reddedebilir ve kısıtlanırken net kazancının **yüzde 80**'lere varan oranlarda vergilendirildiği bir mükellef kitesini bulamazsınız.

Yukarıda özetlenmeye çalışılan durum hemen hemen aynıdır. Net kazancının **yüzde 44**'ünü vergi olarak devlete ödeyen ve bu haliyle **yüzde 75**'lere varan vergi yüküne yeni iş sahaları açmasını ve girişimci ruhunu devam ettirmesini beklemek hayal olur. Dünya ve ülke gerçekleri siyasi iktidarların kaderlerini tayin eder. Halihazırda uygulanmakta olan vergi mevzuatından bütün toplum kesimlerinin memnun olduğunu söyleme imkanı yoktur.